

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárattól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 8 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 8 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyitlatter sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RESZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A tapolczai tűz.

Arad, július 15.

(—) Vasváron még csak pusztá ököllel verekedett a néppárt. Gyetván már kőhöz nyult. Tapolczán felgyújtotta egy szegény zsidó ember házat. Tegnap még csak dühöngött, ma már pusztit. Holnap talán ölni fog és fosztogatni.

Itt nincs paktum és engedékenység többé. A néppártot a haza belső békéje érdekében le kell és le is fogják tiporni. Akár milyen erőfeszítés és áldozat kell is hozzá, Magyarország nyugalmát és belső rendjét egy ilyen eszeveszett, fanatikus gyűlevésznek kiszolgáltatni nem szabad. Még azt sem szabad megengedni, hogy bár párttörődék alakjában becsempészhesse magát a felekezeti gyűlölködés a törvényhozásba.

Ez el van végezve. A tapolczai tüztől világosság támadt: ime lássátok a néppárt föllépésének eredményét! Vasváron a szabadelvűek elpáholtak néhány papot is a többek között, Gyetván pedig a néppárti csöcselék Zsilinszky államtitkárt közpörrel ütötte ki a faluból. Egyik sem dicsérni való cselekedet, de ilyen az, a mikor a vallás fanatizmusa föl van ébresztve; a választásoknál pedig még czudarabb lesz a dolog.

Az a kérdés, ki taposson hát a fejére ennek a rendbontó, fekete seregnek? Az állam? A politikai pártok? Erre akarunk itt most megfelelni.

A néppárt, mint azt Csáky Albin gróf évek előtt jelezte, nem annyira politikai, mint egyháztöradalmi párt. Sokkal na-

gyobb csapás a katolikus egyházra, mint az országra.

Tulajdonképeni feje Agliardi volt és egy-két vele czimboráló magyar püspök, ha ugyan magyar püspök az ilyen. Ezek szerény névtelenségébe rejtőzve exponáltak Molnár János apátplebánost, aki fanatizmussal és nagy ügyességgel per procura viszi és jegyzi a politikai czéget. A párt programjában csupa egyházpolitikai és vallásos irgatas van. Röpiratait százezer számra terjesztik a legműveletlenebb nép közt a föl vadított alsó papok, akiken az egész kortes-szervezet nyugszik. Programjukban az egyházi ügyeken kívül nincs egyetlen politikai gondolat.

Kimondjuk nyíltan: ezt az egyháztoradalmi párttűtést magának a katolikus egyháznak kell megfékeznie hazafias főpapjainak tekinvélyével. Egyházukat védik meg vele, ha megteszik, mivel ha nem teszik meg, megteszik helyettük a politikai pártok és az állam.

De a katolikus egyházra nem mind egy, hogy ki és miképen végzi el ezt a műveletet. Ha a hazafias főpapság és papság nem képes megfékezni a veszedelmes párttűtést, akkor a legyőzött fél csakugyan a kath. egyház lesz, a melynek megpróbáltatásai nem fognak elmaradni. Ez nem fenyegetés, csak sajnos bizonyosság, a mi a politikai harcok természetéből következik.

A hazafias főpapok és plebánosok lelkiismeretéhez szólunk tehát.

A katolikus egyház utóvégre is Magyarország legnagyobb egyháza. Történelmi egyházunk, melynek magas méltó-

ságviselői ma is közjogi állásban vannak. Királyi házunk és királyunk egyháza az 1723. évi törvények erejénél fogva. Eminens egyház, ha nem is uralkodó. Vagyoni, mivelődési és erkölcsi segédeszközei óriásiak. Főpapjai, plébánosai tulnyomó többségükben, tanító szerzetesei pedig kivétel nélkül és föltétlenül megbízható magyarok. Sokan közülök a szabadságharcban fegyverrel is szolgálták a hazát és tudva van, hogy Róma minden ellenkező disciplinái daczára a magyar katolikus papságot sohasem lehetett rábirni, hogy a haza nevét szívében összeveszítse az isten nevével.

Azonfelül a kath. egyháznak nagy nemzeti missziója is van. Szent István korától kezdve mindig a nyugattal kötötte össze műveltségünket és szokásainkat. A magyar nemzet kulturéletében ma is a kiegyenlítés, az összeütközések elhárítása és nagy, igen nagy számu idegen, kivált német elem bemagyarosítása képezi legnagyobb érdemét és leghasznosabb élet funkcióját.

Mig a kálvinizmus a tősgyökeres engesztelhetetlen és kemény magyarság magvának megőrzésére szolgál, addig a katolicizmus folytonosan növeli beolvasztás utján a magyar nemzet számbeli és intellektuális erejét. Mind a kettő nagy szolgálat a nemzeti élet terén s nemcsak hogy ellentét nincs közte, hanem örvendtes módon kiegészíti egymást. De csak addig, amig békével teljesíti mind a kettő történelmi hivatását.

Nos, megfeleltünk hát a kérdésre. A rendbontók gyűlevész seregét a katholi-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Czóbel Minka — Kempelen Farkas.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —
Irtá: Városl. Malva.
(Folytatás.)

A mint jobban és jobban elmélyedek a versek olvasásába, mindinkább elfog a gondolat, melytől menekülni nem tudok. — Ha akadna piktor, a ki ezeket az eszmákat vászorra tenné, én Uram! milyen mesés hatású képek lennének azok!

A „Magános uton” egy remény és kétkedés között vergődő szív felkiáltása. Az „Egygyel több” bájos melanoholiával mereng a mulandóságon. Mily megkapó varázsszal tudja pár sorban kifejezni az „Ájtózás” a merénylő bíjalom hirtelen elhomályosulását! Menynyi poezis az „Eji madarak”-ban, midőn a gond fekete szárnyu madarai elűzik a jótkony megelegedés enyitő gondolatit! Mintha templomi csemettyűszó szolítana bennünket a megtérésre, magunkbaszállásra kést a „Bűnbánók zsoltára.” Menynyi bájjal fejezi ki a „Hervadt virágról” egy kis buzavirág lehullásával való hasonlatban a kedves halálán érzett fájdalmat! „Az első hó” szívhez szóló egyszerűséggel eseteli az örök nyugalom után való vágyakozást. A „Serenade”-ban a kétségbeesés, utvasztójn is felcsillan a bizalom sugára. Menynyi közvetlenség a „Microcosmos”-ban, mely az egyed jelentéktelenség-

gés mereng! Hogy festi meg a „Hit, Remény és Szeretet” című költeményt A gomolygók füstfelhőkkel terhelt levegőghől égő városok tüze csillan! — ott egy beomló templom! — amott egy elhamvadó kunyhó! — és mindenütt vad kétségbeesésben vonagló emberek! — Majd egy gyönyörű kert aljában feltűnő temetetlen holttest, melyet gyilkosa ifju erejéért való irigységből ölt meg és most készül elánni! — Odébb vértengertől áztatott tér, melyen a belévetett gabona elszárad a lópatkók nyomán és osonkult halottak fölé éhes hollószereg szállott! — Az egyének a fajok irító háboruját, melyben a szeretet virága mindenütt a sárba van tiporva, könnyező szemekkel bámulják a havasok, melyeknek jegehava a hozzánk felható láng perzselő hevétől olvadva omlik le, mintha az örökgyűlölet pusztító tűzét a vad gyűlölség vértengerét akarná lembseni. — Pokoli tüztől áthatott sötétségből három bűvös alak válik ki és jártukban tiszta világosság terjed szét! — De nem állnak meg az átkos földön, hanem a messze távolba repülnek, új bolygót keresni! — Alattuk a fekete, kinamvad, elégett, halálos hidegséggel borított föld czéltalan kering a világégyetemben! — E borszasztóan fenséges kép a következő sóhaj zárja be:

„Oh ha az a fény még egyszer visszaszállna; — Távol, távolból int a boldogság álma. — Csak egyszer áradna még szét a föld felett Fehér sugaratok: Hit, Remény, Szeretet!”

„Másodix november” a szerető szívek kegyeletének boldogító hatását vázolja. „A fehér havas éjszakába” megható képe egy elhagyott árva teremtménynek. „A méregpohár” gyönyörű allegoriában tünteti fel a kegyetlenség és érzékiség romboló hatását. „A kapu előtt” címé a „Nápfoltok” utolsó versének. Az „egyenlőség” kapujához igyekszik tolongva mindenki, s bár sokan visszatérnének onnan, nem engedik meg a künn levők: „Nincs visszatérés” és így örökös talány, mi történik ottbenn.

„De belül mintha távol visszhang kelne, Mintha egy angyal halkán énekelne. Mi vad zsitibongás, zaj a kapun innen, Ott? — tán világosabban szól az Isten!”

A negyedik fejezet az „Uj boszorkánydalok,” tizenkét szebbnél szebb költeményt tartalmaz. Címeik: I. A kincsről. II. Jelenség III. Küldöttség. IV. Modern tájkép. V. A norma éneke. VI. Mozgó sirkövek. VII. Elvezet — boldogság. VIII. Harmathullás. IX. Boszorkány szerelem. X. Fátyol. XI. Az ítélet. XII. A magányosok.

A „Kincsről” az anyag „porbahulló értékét” tünteti fel. A „jelenség”-ben az „Erény és a Bűn ölekezése nyer alakot.” A „küldöttség” a gyengék kaján irigységét vázolja az „Erő” iránt, melylyel pusztítására törnek, csakhogy náluk különb ne legyen. „A modern tájkép” letarolt őszi vidékben jelképezi az

kus egyháznak kell feltartóztatnia, nem a liberalizmus, hanem a veszélybe sodort katolikus egyház érdekében.

Csak az első bátor főpapi szonak kell fölhangzania. A gyetvai kövek és a tapolczai tűz kiáltva kiáltanak azért a bátor szóért Mert ütött az óra, midőn tovább hallgatni — hazaárulás de isten tagadás is.

A kiegyezési tárgyalások és az országgyűlés.
Az e hét folyamán Bécsben újra megindítandó kiegyezési tárgyalások eredményének elhatározó befolyása lesz annak a kérdésnek eldöntésére, mely leginkább érdekli ma a nagy közönséget, hogy mikor ér véget az országgyűlés, vagyis mikor lesznek az új választások. A dolog tudniillik úgy áll, hogy abban az esetben, ha a mostani tárgyalásoknak akár csak parciális eredménye lesz is, a megfelelő törvényjavaslatok még szeptember hó folyamán a képviselőház elé kerülnek. Minthogy pedig kétségkívül és bármint megoldási módokat esetében hosszú vita fog e javaslatokhoz fűződni, az új választásoknak ily körülmények közt szükségképen a jövő év elejére kell maradniuk. Ez az elhalasztás természetesen legkevésbé sem lenne indokolt a mostani tárgyalások eredménytelensége esetében. Minden jel arra vall azonban, hogy a kiegyezési kérdések komplexusának legalább egy részére nézve létrejön azonnal a meggyezés a két kormány között. Mindinkább valószínűvé válik ennél fogva, hogy az országgyűlés berekesztésének időpontja körülbelül össze fog esni a képviselőház mandátuma lejáratának idejével.

Az új véderő törvény. A legközelebbi országgyűlésen megoldásra váró nagy problémák közé fog tartozni a közigazgatási reformnak megalkotásán kívül a jövő országgyűlés alatt lejárató jelenlegi véderő-törvény revíziója, illetőleg az új véderő-törvénynek a létrehozása is. Értesüléstünk szerint illetékes helyen már megindultak az idevonatkozó előmunkálatok s hir szerint ezzel az ügygel foglalkozott a nemrég Bécsben tartott közös miniszteri tanácskozás is, melyben a magyar kormány részéről Bánffy báró miniszterelnök és Fejérváry báró honvédelmi miniszter vett volna részt. Az ügynek antecedenenciáiból és természetéből minden prófétai tehetség nélkül megjósolható, hogy az új véderő-törvényjavaslat annak idején heves vitákat fog provokálni.

A belga választások. A klerikálisok nagy győzelmet arattak a legutóbbi belga választásokon. Eddig 104-en voltak a parlamentben, számuk most 111-re szaporodott. Ennyi a száraz tény. Hogy lesz-e köszönet ebben a győzelemben, az nagyon kétséges. A klerikálisok veszedelmes perspektívát nyitottak meg: az

általános szavazatjog, amely a győzelmet eredményezte, oly kétélű tegyver, amely fölöttébb könnyen megsebezheti a vele viaskodót. Az egész országban érzik ennek az általános szavazatjognak a belső igazságtalanságát. Az egész országban egyre sürűbben hangzanak fel a panaszok a vak és könnyen fanatizálható tömeg diktatúrája ellen. Mozgalom indult meg, hogy a morális és intellektuális erényekben erős kisebbségeknek is legyen létjoguk, és ne csak a nyers tömegnek. Ez hosszas vitákra, erős akciókra fog alkalmat adni az új belga parlamentben s bizonyára a maga részén fogja látni Belgium legderekabb embereit. A politikai életet nem lehet ma a keresztes hadjáratok mintájára szervezni. A fanatikusok nagydobja által összevert nyers falkák nem dönthetik el a maguk miveletlen instinktusai szerint egy ország sorsát. A klerikálisok tegnapi győzelme ébren fogja tartani ennek az igazságnak tudatát a belgákban, s ebből kevés köszönetet lesz a belga klerikálisoknak.

Merénylet Faure ellen.

Arad, július 15.

A köztársasági elnökök sincsenek fedezve a politika örtljtjeinek merényleteitől. Csak néhány éve, hogy Carnot elnököt nyílt utozán leszurták, s ime, már Faure Felix életére törnek.

Szenzációs hirt közöltünk ma telegramban. Egy Frangois nevű örtljt vagy gazember kétszer rálőtt a köztársaság elnökére, de szerencsére nem találta. Ki ez a Frangois, nem tudni. Mi vitte a merénylet elkövetésére, még sejtetni sem lehet. Lehet, hogy anarchista, lehet, hogy eszelős. Bármint legyen is, a merénylet ténye megdöbbentő.

Az egész francia nemzet szimpáthiája környezi most az utóbbi időben oly gyalázatos eszközökkel üldözött elnököt. Ha ama, családját érintő rágalmak egyáltalán megingathatták a köztársaság elnökének pozícióját, a merénylet után Faure Felix pozíciója rendíthetetlen.

A személyes gyűlölködésnek és apró érdekeknek el kell némulniok abban a perczben, mikor e rendszeresen megújuló merényletek már nem a személyeket, hanem magát a köztársaság intézményét rendítik meg alapjaiban. Mert ha e merényletek tovább tartanak, nem fog akadni ember, a ki a köztársaság élére álljon.

A Faure Felix köztársasági elnök ellen elkövetett merényletről a következő részleteket jelentik:

Az elnök fél 3-kor távozott az Elysée-palotából és négyfogatu nyitott kocsin a longchamps-i katonai szemléhez hajtatott. Ugyanabban a kocsibanült Meline miniszterelnök a Boisdeffre és Fournier tábornokok. A katonai kíséret tisztjei másik két hiutóban jöttek. Egy szakasz dzsidás kísérte az elnök kocsiját, akit a közönség egész uján rokouszenvesen üdvözölt.

Néhány percczel három óra előtt, abban a pillanatban, midőn az elnök kocsija a szemle színhelyére érkezett, egy meglehetősen jól öltözött 40 éves férfi, a ki egy fahoz támaszkodott, két revolverlővést tett a szemle elnök felé, a ki azonban sértetlen maradt.

Csakhamar nagy embertömeg vette körül a merénylőt és bizonyára oszonyan elbánt volna vele, ha rendőrök nem léptek volna közbe, a kik elfogták és a rendőrállomásra vitték a merénylőt.

Neve Frangois és ugyanaz, a ki nem régebbe kis papirdarabokat dobott a képviselőház üléstermébe, Frangois, a ki a Clery-utczában a 46. szám alatt lakik, Lepine rendőrfőnök által történt kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy író és egy könyvet adott ki „Masques” czimmel. Anyja Morgihanban lakik. Elfogatásakor teljesen pénz nélkül volt. Allítása szerint csak a közfigyelmet akarta magára irányítani. Két lövést tett és megmaradt a mellett, hogy csak a levegőbe lőtt. Revorverében még három töltény volt. Az első kihallgatás után fedezet alatt foghátsba kísérték.

A téren lévő közönség a merénylet hírére roppant izgatott hangulatba jött. Százan, meg százan rohantak a börtönkocsira és lehúzták róla a kocsist, Francoist okvetlen meglinceltek, ha lovas gárda nem védi a kocsist. A rendőrség azt hiszi, hogy Frangois tébolyodott.

Abban a pillanatban, midőn Frangois lőtt, a tömeg megrohant egy kávéházi alkalmazottat, azt hívén a merénylőnek. A szerencsétlent oszonyán elverték. A rendőrség egy Boulant nevű egyént tartóztatott le, a ki a merénylet pillanatában azt kiáltotta: „El van végezve! Ez az én emberem!”

Frangoist az elnök ellen elkövetett erőszakoskodás miatt fogják vád alá helyezni.

A csapat szemle különben fényes volt. A közönség a visszatérő elnököt zajosan megajenezte.

IDŐJÁRÁS.

Légnymás: reggel 7 órakor 761.2 milliméter, délután 2 órakor 760.2 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 17.0$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 25.4$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EK. 1, délután 2 órakor N. 4. Felhőzet: reggel félborult, délután félborult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

élvezetek mulandóságát. „A Norna éneké”-ben az idő nemtője fáradtan merül a szürkeségbe. „A mozgó sárkövek” vizi rózsák, melyet a tó halottai felett virasztanak. „Az élvezet — boldogság” gyönyörű képekben mutatja az élvezetek értéktelenségét a boldogság becsevel szemben. A „Harmathullás” egy angyal hosszú fátyolszárnnyáról hull az alvó földre. „A boszorkány szerelem” az elhagyott meghasonlott lények megvigasztalása. „Fátyol” a rétre leereszkedő ködfelhő, melylyel a boszorkánylányok védőleg takaróznak az emberi kandi szempillantás elől. Az „Itélet” az emberi irigység symboluma. „A Boszorkányok” méltó befejezése a „Magányosok” melyben bár a szikla és a magános csillag közel élnek egymáshoz, nem érzik egymás létezését s magános marad mindenik. A mint e fejezetten végig-végigfutva, tündököm, egy szép mesés világ nyílik meg előttem, mely édesnek tűnteti fel a mások által meg nem értett méltatlan szenvedéseket, melyeket valaki különb voltánál fogva kénytelen eltűrni. Leiki szemeim előtt meglevenednek, testet öltenek az alakok sorban mind, látom, hogy szenvedéseik különbözőségükben rejlik, de észreveszem egyszermind a gyógyító balzsamot is, melyet szintén kiválóságukban találunk fel.

A következő fejet czime: „Symbolismus a realismusban:” ez összefoglalása a következő költeményeknek:

Készt álom. Egy gondolat. Uj Magdolna. Aratáskor. Részvét. Granulatió. Táncevigalom.

Homályos arany. Egy utas. Hirnév. Ezüst nyárfák. Toronylakók. Holdfogytán. Temetés Eljegyzés. A csendes hallgató. Harangszó. Villámok közt. Örökség. A várban. Pusztán. Futó homok. Utolsó tekintet. Bocsás meg anyánk. Micsoda dolgok! Mennyi szín és fény mindegyikben! Istenem, minő eszmék! Itt egy idyll, ott egy tragédia; itt egy regény, ott egy románcz! megannyi méltó nagy művész ecsetjére. Például, minő igaz, egyszerű a következő:

Egy gondolat

Szénás szekér megy az uton
Magasan megrakva,
Egy fiu ül a szekéren
Mölette az apja.

Két hosszú zöld akácászor közt,
Hol a szekér halad.
Utána a porfelhőben
Nehéz illat marad.

Nagy fűszeres szénáillat
Telíti a léget. —
Felnés hirtelen a fiu:
„Hogy a nap úgy ég!”

Nem szól semmit — az apja is
Felnés most az égbe.
— Fehér felhők kondorolnak
Már a tiszta kékbe.

Aztán lassan visszadőlnek
Illatos szénára,
Égő nap sűt mindkettőnek
Szalma kalapjára.

Egyik sem szól. — Ugy is tudja
Mit gondol a másik:
„Három boglya kint maradt még,
Kár lesz, ha megásik!”

Mennyi tudás és eszme ebben:

Granulatió.

(Bytmikus proza.)

Szép vashidat vontak
A folyón keresztül,
Magasan emelkedik széles íve
A levegőbe.
Atszeli szürke hamvas vonalával
Az ég ragyogó kékjét.

A hid alatt, mint kedves játékszer
Látssik a tulpart:
Kis piros fedőtű házak,
Legelő tehének a harmatos réten
S a távol hegyen
Sötét, kékes-zöld fenyű erdő.

Naponta tíz-tizenöt vonat siklik által
A hidon —
— Volt — nincs —
A füst elszállt, a vonat elrepült
Dübörgés elhangzott
A távoli légbe!

Megyei és városi közügyek.

A város rendkívüli közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Aradváros törvényhatósági bizottsága tegnap délután 4 órakor rendkívüli ülést tartott Fábrián László főispán elnökelete alatt, melyen jelen voltak Saloz Gyula kir. tanácsos polgármester, Institóris Kálmán főjegyző, Sarlot Domokos főkapitány, Varjassy Lajos gazdasági tanácsnok, Perger János főügyész, Kádas Kálmán adóügyi tanácsnok, Vannay Gyula jegyző, dr. Posgay Lajos főorvos, Urbányi Béla árvászéki ülnök, Virágh Lajos főmérnök, dr. Schusztér Illés, dr. Tisch Mór, Nesnera Aladár, Pekár Károly, Salalay Béla, Varjassy József, Bing Vilmos, Halmay Andor, Lusztig Adolf, Marok Samu, Klein Ignác, Fetter Gyula, Sonnenfeld Lajos, Band Henrik, Fényes Dezső, dr. Vajda István, Lendvai István, Reicher Károly, Mayer Ede, Nikodém János, Sorbán János, Madarász Antal, Mandl Vilmos, Nikolits Döme és Neuman Ede.

Fábrián László főispán elnök üdvözlővén a törvényhatósági bizottság megjelent tagjait, bejelenti, hogy elérkezett annak az ideje, hogy a törvényhatósági bizottság a város háza s a színháznak vizvezetékkel és csatornázással leendő ellátásáról gondoskodjék. A tanács már régebben érintkezésbe lépett a vizvezetési részvénytársasággal, annak benyújtott költségvetését úgy a tanács, mint a vizvezetési szakbizottság felülbírálta, mivel azonban ez ügyben nem akart a törvényhatósági bizottság nélkül határozni, véleményezés és határozás végett a közgyűlés elé terjeszti. Mivel pedig a vizvezeték és csatornázásnak a nevezett épületekben minél előbb leendő bevezetése kívánatos s így a munkálatok megkezdésére szükséges intézkedések sürgős természetűek, indítatva értezte magát, hogy a rendkívüli közgyűlést hívja össze. Az ülést megnyitja.

Varjassy Lajos gazdasági tanácsnok előterjeszti a tanács és a gazdasági szék által átvizsgált, elfogadott és elfogadásra ajánlott költségvetést, melyszerint a városházának vizvezetékkel és csatornázással leendő berendezése 3568 forint 98 krba, a városi színház és bérház északi részének berendezése 1902

frt 65 krba, déli részéé 1888 frt 68 kr. magának a színháznak berendezése 1696 frt 40 kr. s a színház tűzbiztonsági szempontból szükséges berendezések 1396 frt 75 krba, tehát a két épületnek teljes berendezése 10447 frt 46 krba kerülne.

A tanács a költségvetést tekintettel arra, hogy az abban foglalt egységes árak méltányosak s hogy ez árak a berendezés megállapított árjegyzékben feltüntetett egységáraknál olcsóbbak s tekintettel, hogy a vizvezetési részvénytársaság által bemutatott minták, úgy a közegészségügy, mint a műszaki követelményeknek megfelelnek, a közgyűlésre elfogadásra ajánlja s egyszersmind azt javasolja a törvényhatósági bizottságnak, hogy amennyiben azt elfogadná s a vizvezetési részvénytársaságot bizná meg a munkálatok teljesítésével, a berendezések használatba vételétől számított három évi jótállást kössön ki, valamint azt a feltételt, hogy a városi színház berendezése folyó évi október hó elsejéig befejeztessék. Végül a város arra kéri a törvényhatósági bizottságot, hogy a mennyiben javaslatát elfogadja, adjon neki felhatalmazást arra nézve, hogy a vizvezetési részvénytársasággal a költségvetésben feltüntetett árak mellett a város többi épületeinek berendezését is eszközölhesse.

A közgyűlés minden ellenvélemény avagy megjegyzés nélkül, egyhangulag elfogadta a tanács javaslatát.

A rendkívüli közgyűlés tárgya ezzel ki lévén merítve, az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére a mai nap délutánjának 4 óráját tűzvéni ki, az ülést bezárta.

Valamennyi járási főszolgabíró urnak.

Az 1897—1898 évi utfenntartási költségelőirányzat a közigazgatási bizottság mai napon tartott ülésében 1028 K. B. szám alatt tárgyalatva évenkénti 184043 frt 49 kr. szükséglettel és ugyan annyi fedezettel megállapított s egyúttal elfogadtatott és megállapított azon javaslatom is, hogy a szükséges fedezet előállítása végett,

a.) A százalékos utadó kivetési százaléka az eddigiehez képest 1897 és 1898 évekre az egyenes államadók 10%-a legyen,

b.) Az utadó minimum a igavonó állatokkal nem bíró lakosokra nézve 1750 krban, az igavonókkal bírókra nézve pedig: 8 trtba állapíttassék; s végre

c.) Az egyenes adót nem fizető lakosok természetbeni utadója, s illetőleg az általuk ezen ezimen beszolgalandó 8 kézi napszám-

pénzértéke 50 krjával számítva 1.50 krban állapíttassék meg.

Ezen eképe letárgyalt utfenntartási költség előirányzat a hozzá csatolt részletes számítások és rovat mellékletekkel együtt folyó évi július hó 25-ikétől augusztus hó 9-ig terjedő 15 napra a vármegyei főjegyzői irodában, az 1890. II. te. 22 §-a értelmében közszemlére kitéve lesz, hol azt a vármegye minden lakosa és adófizetője megtekintheti.

Egyesek, az előirányzat ellen felszólalhatnak a felszólalásukat írásba foglalva, hozzám a kitévelti időtartamának lejárta napjáig benyújthatják, s részemről viszont ez ekképe esetleg benyújtott felszólalásokat jegyzékbe foglalva, a költségvetéssel együtt a törvényhatóság közgyűlése elé terjesztem.

A költségvetés megállapítása fölött érdeemileg a törvényhatósági bizottság őszi évnegyedes közgyűlése fog határozni.

Felhívom főszolgabíró urat, hogy ezt községenkénti köröztetés útján haladéktalanul közzhírré tegye.

Arad, 1896. július 14-én.

SZATHMÁRY GYULA,
alispán.

Az udvardi családirtó.

Pár sornyi telegrammban már megirtuk azt a legújabbban történt borzalmas családi tragédiát, melynek hőse egy intelligens uri ember: Bachl János udvardi földbirtokos és bérlő volt. Az anyagi végromlás fenyegető örvénye elvette józan eszét ennek a szerencsétlen embernek és ördjögésében valóságos vadászatot rendezett a saját magzatjaira, csak hogy családjának magva szakadjon.

A részletek erről a borzalmas tragédiáról a következők:

Bachl János, földbirtokos és bérlő, négyszáz hold birtokon gazdálkodott Udvardon. A gyilkosság eszméjét a tönkretetés érlelte meg benne. Szombaton Bachl Komáromba jött és Kiss Ferencz puszkaművesnél két ötlövetű revolvért vásárolt, tehát a gyilkosság eszméje már akkor megérelődött agyában. A tett véghezvitele előtt Bachl édes testvérével a Budapesten lakó Polivka mérnök nejének, levelet írt, melyben arról értesítette, hogy mire levelét megkapja, „már nem vagyunk az élők közt.” Vasárnap azonban, úgy látszik, más gondolatai támadtak, mert sürgönyt melesztett nővéréhez, melyben arról értesítette, hogy elállt szándékától.

Vasárnap Bachl József győri állami főmérnök és államvasuti főfelügyelő, Bachl János bátyja, jött hozzá látogatába és a természetviszonyokról beszélgettek. A két fivér közösen tartotta fenn a bérletet és a birtokot, amennyiben Bachl János haszonbérletje volt testvérével birtokának is. A versió szerint, ez

De a hidon még ntána érzik
Hosszas reszése
Eltűnt vonatok.
Ideges reszketés átjárja a vasnak minden parányát.
S titokzatos nagy munka folyik
A szerkezetnek rejtett belsejébe:

Parányok, melyek távol álltak,
Egymáshoz vonódnak,
Osszetömrőlnek.
Mások, melyek egymáshoz tapadtak,
Most széjjel válnak.
Láthatatlan hégzag támad közöttük.
S a titkos munka csak folyik tovább:
Átalakul a vas egész tömege,
Anélkül, hogy a szem észre is vehetné.

Szép párás, tavasz-reggelen
Lámét vonat siklik a hidon.
Egy ijesztő hang —
Ennyi az egész:
Mikor az utolsó kocsi is átvonult,
Zivataros robajjal
Omlik össze a hid.
A partba befuródik törött íve,
Porfelleg, visszugar
Magasra osznak fel
Astán mindennek vége,
— Csend, béke!

S a vonattal utasik tovább
Egy ember.

Élete nyugodt, csöndes,
Ép egészsége!
A veszélyből osodásan menekült,
De nem nési a szép reggelt.
— Egy gondolat —
Pisztolyt ragad . . .
Egy gyors lövés,
Ennyi az egész.
Astán mindennek vége
— Csend, béke.

Mi történt lelke mélyén?
Soha senki nem fogja tudni.
Csékély rászkodás ment lelkén keresztül.
Naponta órákúnt:
Egy gondolat, egy gondolat
Átjárta agyát, szívet,
Átváltostatta lelkének szövetjét
Egy rászkodás még — s összetörött
Órökre, örökre

Harmadnapra,
Egy új hidat építenek,
Astán mindennek vége,
— Csend, béke, —

Vagy nézzük a következőt! Minő bizarr,
eredeti:

A táncszigalom

Homályosan világított szoba sarkában
kis asztal mellett, puha vörös bársony kereveten,
egy pupos, halvány ember ül.

Okos, mélatús szemei nyitott ajtóra függesztve,
melyen át bálterembe látni.

A teremben mint fényes árnyak, vonulnak
el könnyű, színes leány-alakok osillogó ruhákban,
hevült arozkokkal.

Virág és parfüm-illat, csicsorgó beszéd,
s csengő, kissé túl-magasán csengő nevetés
hullámai szállnak a pupos emberhez.

Arozát lázas keserűség önti el:

„Gyűlöllek, gyűlöllek! nincs kösöm hozzátok,
Csak egy, ami kösös: a nagy élet-átok.
De még kösötök is elátkozott vagyok.
Bár átkosak mind, mind, — kicsinyek és nagyok.

Bár mi legyen sorsod, végső osztályrészed:
Az elkerülhetetlen, borzalmas enyvéset.

Minden gyümölcsfának porba hull virága —
Alig hajt ki a cser, már a féreg rája —
Alig serdül a lány, már lehámlik róla
Az ifjuságnak egy-egy hirmondója.

Minden, mi született, szás halállal véss el,
Undok lesz előtte, a mit szépek képsel.

S est mind jól látom: És ti? — engem néstek.
— Veletek nem lesz jobb, lágyabb az enyvéset!
Ha egyszer rut testem majd a corba olvad —
De néktek — szépeknek — mit hoz majd a holnap?

Sörnnyű, szent enyvéset, hogy imádlak téged!
Te osztod egyedül az egyenlőséget!

alkalommal szóvita támadt köztük afölött, hogy bátyjának haszonbér összegét, mely a 10,000 frtot meghaladja fizesse ki, mert ellen esetben es kénytelen lesz az ideit termést lefoglalni és a haszonbérrel birtokot tőle elvenni. E szóvita után Bachl József hazatért Győrre és elutazása után Bachl János a kertben több levelet írt irónnal.

Ekkor érlelődött meg benne a végzetes tett.

Este az egész 8 tagú család vacsorához ült. Vacsera után a család lefeküdt, Bachl pedig újból levélíráshoz fogott s úgy éjjel 11 órakor Bachl kiment az udvarra a kastély azon részéhez, ahol a női cselédek szobái voltak; ott az egyik női cseléd ágyához lépett s megvizsgálta, vajon alszik-e? S mikor meggyőződött arról, hogy senki sincs ébren, visszament lakosztályába. Bachl éjjel után gyertyát gyújtva, kezébe ragadta revolverét, a másikat éjjeli szekrényére helyezte. Odalépett a szoba jobb sarkában levő ágyhoz, melyben felesége és másfeléves Margit leánya aludtak. Az első lövést nejének fejébe irányozta, a másikat szemébe. Utána egy lövéssel az anyja mellett alvó leánykáját ölte meg. E zajra 16 éves Ilona nevű leánya az ablakhoz rohant s ki akart ugrani, de az zárva volt. Azután az ajtóhoz rohant, mely szintén zárva volt. Az ajtóból visszafordult édes atyja felé és az ekkor süttötte rá kétszer a fegyverét. Az egyik golyó fején, a másik szíve tájékán hatolt be s a leány szörnyet halt. Tizenhétéves Rezső fia is, ki a VII. gimnáziumot végezte, menekülni akart, de az apa megragadta fiát, ki viszont védekezett és az ezen védekezése közben rája irányzott 3 lövés közül kettő karját, egy pedig homlokát érte. Sebesülése komoly és aggasztó. Bevitték kezelés végett az érsekújvári kórházba. A fiú és az apa közt lefolyt ezen élet-halál harc után Bachl a szoba bal sarkában levő ágyban fekvő Aladár fiát, ki a második gimnáziumba jár, az ágyról lerántotta s fegyverét ráirányozta, de mivel golyó nem volt már benne, a fiú baj nem érte. Ezen pillanatot a fiú arra használta föl, hogy az ágy alá menekült. Jani nevű 5 éves és Zoltán 10 éves fia a vérengzés láttára ágyuk alsó részébe a párnák közé bujtak el. Az apa másik revolverét kezébe fogva, az ágy felső részébe a párnára lőtt, de a fiúk az ellenkező oldalon voltak és így bajuk nem történt. Ezután a vérengző apa feleségének ágyához tért vissza és megvizsgálta, vajjon felesége életben van-e még és mikor meggyőződött arról, hogy teljesen eszméletlenül nyugszik ágyában, vissza ment saját ágyához, leült annak szélére s halántékának irányozva revolverét, golyót röpített agyába. A golyó a jobboldali halántékon keresztül furódva, a baloldali halántékon jött ki. A vérengzés befejezte után a három golyó

által megsebzett Rezső fia föleszmélt s az ajtó előtt fekvő Ilona nővérének hulláját félre húzva, kiment az udvarra és segítségért kiabált. A cselédek a fiú lárájára kijöttek az udvarra és halálra ijedten közeledtek a szobába, ahol a hajmeresztő látványtól alig tudtak szökhöz jutni.

Kora reggel az egész falu népe a dráma színhelyére tódult ugyanarra, hogy a közlekedés fönnakadt. Bachl János rokonai közül a szerencsétlenség színhelyére Bachl Béla utász hadnagy érkezett legelőbb, mert éppen szabadságidejét töltötte Udvardon.

A községi jegyző táviratilag jelentést tett a főszolgabírói hivatalnak az esetről, nemkülönben az ó-gyallai járásbírósnak is.

A végzetes drámának hírére Bachl édes anyja, ki körülbelül 70 éves matróna, sunyira megrendült, hogy ez idő szerint ágyban fekvő súlyos beteg. Bachl Jánost és két leányát, Bachl Ionát és Margitot, délután 3 órakor, a vidék óriási részvétele mellett temették el. Az életben maradt 3 fűt nagyanyjuk házához szállították és ott gondozás alá vették. Bachl Margitnak, a gyilkos nejének, állapota reménytelen.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Julius 16. —

Száraz. — Meleg. — Keleten csapadék. — Zivatarok.

HIREK.

Arad, július 16.

Naplrend:

Julius 16. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Skap. ün. — Protosztás naptár: Skap. ün. — Görög-keleti naptár (Julius 4.): András. — A nap x6l 4 óra 21 perceskor, nyugszik 7 óra 49 perceskor. — A hold két 11 óra 37 perceskor, nyugszik 10 óra 44 perceskor.

Julius 25. „Krisztina-bál” Menyházán.
Augusztus 19. Jegyzőválasztás Borosbáson.
Szabadságharuz emléktárgyak eladásra mezei (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.
Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. u. 3.56, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáról: 5.10 reggel naponta, 12.— délelőtt (csak pénteken) Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, 8.0 borsinig: Személyvonat 2.30 d. u., Radnái: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapok és búcsó-napokon.) Temesvárig: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., gyorsvonat 5.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., gyorsvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.55 reggel, 1.50 d. u., gyorsvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesig: Gyorsvonat 2.20 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 3.56 d. u., gyorsvonat

6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szolnokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnepek, vasárnap és búcsó napokon) 9.19 este gyorsvonat, mindennap d. u. 3.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 8.44 d. u., 10.55 este, gyorsvonat 10.48 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felől: Személyvonat 8.08 d. e., 6.31 este. Gyorsvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesről: Gyorsvonat 12.50 délután.

— Élet és halál. A főorvosi hivatal által a lefolyt hétre összeállított statisztikai kimutatás szerint született összesen 30 egyén és pedig 18 fi és 12 nő, arány 1000: 33.2; meghalt 22 egyén 12 fi és 10 nő arány 24.8 pro mille.

— Bolond gomba. Egyik-másik lap társunk mondja a „Magyar Ujság” egész komoly képpel közli a veszprémi néppárti hírlap azon vicözét, hogy nem Ovári Ferencz képviselő nyert nemrég 100,000 frtot, hanem a kormány küldte azt a veszprémi takarékpénztárba kortesczéből. Ki hitte volna, hogy egyik néppárti lap a — másikat teszi bolondd?

— Robbanás. Hatalmas robbanás állította meg az este a parkba vonuló seregét. Egy csöpp ijedséggel, s jó adag kíváncsisággal haladtak az emberek a vélt katasztrófa színhelye felé, a melyet a hang és egy elillant fény csöve jeleztek. A helyszínen aztán kellemes csalódással konstatálták, hogy mindössze is a városház előtti téren nem régiben emelt hatalmas kandeláber tüvege pattant darabokra a mikor a gázt felgyújtották. Valószínűleg nappal gázömlés történt s ez okozta a robbanást.

— A mácsai gyilkosság. Az aradi kir. törvényszék kiküldöttjei: Köllér János vizsgálóbíró és Meszlényi Antal dr. kir. alügyész tegnap — mint ezt jelezték is — kitartak Mácsára és vizsgálatot tartottak a hétfő esti gyilkossági ügyben. — A vizsgálat minden kétséget kizárólag megállapította, hogy Buczurka Tódornét saját férje gyilkolta meg s hogy ugyancsak ő volt az is, ki Simendan Juon éjjeli őrré lőtt. — Az esti órákban jelentik nekünk telefon útján Mácsáról, hogy a gyilkosság tettesét, Buczurka Tódort még mindig nem tudta kézre keríteni a csendőrség, bár a legnagyobb erélyvel nyomozza. Azt beszélik, hogy a lökösházi szölkőben rejtőzik, mi ha igaznak fog bizonyulni, a gonosztevő — élve, vagy halva — de még ma a csendőrök kezei közé kerül.

— Állami segítség tanulmányra. A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Horváth Mór aradi származásu műgyetemi magántanár részére elektrotechnikai tanulmányok czéljából a folyó év nyarán teendő külföldi útjára 500 frtnyi segítséget engedélyezett.

— Lopás megrendelés szerint. Hatvan év gondja, sulya nehezedik már Ratkovits Sándor vállaira. Osoda-e, ha annyi évek óta kitartó szorgalommal tűzött mesterségében oly tökélyre vitte, hogy jelleményességét és ténykedéseit bizonyára mint specialitást magasztalják most a pályatársak. Ratkovits foglalkozása — a tolvajlás. Ezt fizletszerűleg tűzte már évek óta, sőt — megrendelésre. A baromfi-piacznak naponkénti alakja volt, ki ott kínálgatta a többiek között a kövérebbnél-kövérebb libákat, ruzákat és csirkéket. — Sőt vevőivel szemben annyira előzékeny volt, hogy ha a napi portéka meg nem felelt a vevő igényeinek, a legnagyobb udvariassággal megkérdezte, hát mit és milyent hoznak. Amit aztán a vevő kívánt: fiatal libát, kövér kacst, vagy kappant, kirántani való csirkét, vagy gyöngy tyukot, az másnap ott volt a piacon. Mert Ratkovits vehetős vingai gazda, ki nagyban foglalkozik baromfi-tenyésztéssel — vevőinek legalább váltig ezt mondta. — A múlt péntek azonban változást hozott életébe. — A vevők megrendeléseit kielégítendő, újra vingai gaz-

Egy csinos, nagyon fiatal leány halkan bejő, megáll a nyomorék előtt, felkéri tánczra; Ez átfogja a leány derekát, ügyetlenül, zavartan kilebeg vele:

Mennyi közvetlenség e pár sorban

Hold fogytán.

Mikor elvitték a rózsám katonának
Azt hittem: vége lett az egész világnak.

Hogy az ablakában nem volt már a lámpa
Azt hittem: elfogyott a napsugár lángja.

De hányszor elnéstem a kis szomszéd lakot,
Az elhagyott, üres fekete ablakot!

Sötét lett az ablak, sötét lett az élet —
Hát az én galambom idegenbe téved?

Hátha hűtlen lenne? — Nem — vissza fog térni.
Nem győztem eléggé a jó Istent kérni.

Csak utána szállott minden gondolatom,
Három hosszú télen fájt a szívem nagyon.

De jobban megfájult még ezen a nyáron.
— Világos az ablak — de én már nem bánom!

A „Realismus a symbolismusban” című utolsó rész a költeményből áll: melyek között az utolsó „Az erdő fantomjai”, rhythmicus próza. A termékeny rónaságról, mely özönnel önti áldását a munkás kézre, a rengetegbe mennek és fejszékük csapása alatt hul-

lanak a fák és bokrok. Ezzel sem érik be; tüzzel pusztítják a vadont. A Szépség angyala a virágok és pillangók pusztulását látva, haragra kel az emberekkel, az ő fejszecsapásai és lángjuk ellenébe fátyniát terjesztve ki.

A faunok kíváncsianjönnek elő rejtekeikből megnézni, ki háborgatja őket. A ködbe ereszkedve játékozniak a az emberkéz rakta tűzkévek lángját ők szitják tovább. Másnap a Szépség angyala egy porrá hamvadt hajlék felett vonul el csillogó fátynival.

„Benne megfulladt emberek.
Es benn az erdőben,
Leperselt helyeken
Hamus humusok
Hullanak a magvak —
Fákról virágokról
Hozza ide a szél,
Madarak szárnya, tündérek keze:
Jövő virágok, jövő nagyfák
Kikelő magját.”

Szemeim lehungom: visiók raja vonul el
lelkem előtt. A hitet, ihlet, borzadály, béke,
megnyugvás rendre váltakoznak bennem lép-
teik nyomán. Czöbel Minka magas röptű szár-
nyalását toll hiven le nem írhatja. Poosisét
összehasonlítva a világ összes poeta-asszonyáé-
val, látjuk hogy Ő a legelső, legnagyobb és
mégis — sajnos — itt hon is meretle n.

Fehér lelkével, fehér lakában, magának
írja azokat, az örökség verseket anarsis oduja
„gloriette”-jében!

(Vége következik.)

daságában illetve ez alkalommal a Zsófia-ut-
ozába látogatott, hogy ott kövér tyukokat hoz-
zon illetve lopjon. Ki is szemelte ugy hamar-
jában Grézi Mihályné kilenc darab kö-
vér jószágát s éppen továbbállandó volt, mi-
kor a tulajdonosnő rajta csipte. Feljelentette,
s a rendőrség elfogta, s vallatni kezdte. — S
ekkor szép dolgok jöttek napvilágra. Öszintesé-
géhez hiven bevallotta, hogy ő bizony nem
vingai gazdaember, még Aradon sincs lakása,
ha csak a temesvári hid alatti fűvet nem akarja
a kapitány ur annak csufolni. Beosületes fog-
lalkozására nézve napszámos volna, de termé-
szetének megfelelőbb foglalkozást eszelt ki,
mely jövedelmezőség tekintetében is az előbbi
felett áll: a lopást. Bevallotta, hogy mindazon
baromfi lopásoknak, melyek az utóbbi időkben
oly sűrűen előfordultak, ő volt a tettese. A
kihágási bíróság az ügyet a járásbíróshoz
tette át.

— Az agyonvert ügyvédség. Tegnap i-
pukban megirtuk, hogy Bojti Antal vilá-
gosi ügyvédnek négy, botokkal feltegyver-
kezett suhancz saját háza udvarában ugy meg-
verte, hogy másnap belehalt. Egyik lap-
társunk je hirt szintén közölve, azt írja, hogy
a szerencsétlenül járt irnok „egyike volt a
legcsendesebb természetű embereknek.” Hát
bizony nagyot foginak ezen nézni Vilá-
guson és vidékén, hol a szegény Bojtit
denki igen ősszeférhetetlen és
kötelkedő természetű embernek is-
merte, sőt — hogy tisztelt lap-társunk tudói-
tását magunk egészítettük ki — éppen a
megférhetetlen természet
okozta Bojti Antalnak gyászos
végét. A véres eszt előtt ugyanis meg-
vert egy paraszt suhanczot, a kiért asután
— miként ezt mi tegnap írtuk — bosszú
állott a társai. A megboldogult békétlen
természetét misem jellemzi inkább, mint az,
hogy a köztisztületben és szeretetben élt
Kábdébó Kálmán főszolgabírósa idejé-
ben még ellene is bünvádi feljelentéseket kül-
dözgetett az aradi törvényszéknek, miket ter-
mészetesen mint alaptalanokat sorra elvetet-
tek. Hogy különben a szegény Bojti Antal
most már csakugyan „egyike a legcsende-
sebb természetű embereknek”, ezt, sajnos,
senki sem vitathatja el többé tisztelt lap-tár-
sunktól.

— A takarékos Viktória királynő. London-
ban szinte közmondásos dolog az öreg királynő
konzervatívizmusa a ruházat és életmód dol-
gában. Mindenben a lehető legnagyobb egy-
szerűséget keresi. Minden londoni kis gyerek
ismeri a királynő híressé vált egyszerű fekete
kalapját, a melytől nem akar megválni. Csak
nagyritkán váltja ezt fel egy könnyebb, fehér
strucollakkal díszített kalap. A királynő köpé-
nyei sem változtak a legutóbbi husz év óta
és ugyanennyi ideje már, hogy ugyanaz a
windsori kereskedő szállítja a királynő ruháit.
Gyakran nem kevesebb, mint huszonöt köpeny
fekszik a szállítónál. Természetesen, ezek kö-
zött a legtöbb — javításra vár, mert ő felsége
nagyon takarékos. Minden egyes köpeny mi-
nőségének meg kell egyeznie az évszak tempe-
raturájával, a melyben a királynő hordani
fogja. Ünnepies alkalmakkor a köpeny anyaga
remek fekete selyem, de egyébként csak egy-
szertű posztó. Ugy hogy sokszor a bélése drá-
gább a külső szövetnél. A téli nagy ebédeknél
atlasz vagy brokátköpenyt is szokott hordani
a királynő.

— Kutyamarás. Sinkó János 16 éves
szolgaleányt folyó hó 14-én Jakabffy
Zoltán tanyáján egy kóbor kutya a jobb al-
száron megharapta.

— Fiatal apagyilkosok. Az idei nyár ha-
sonlatos kezd lenni a tavalyihoz — szenzá-
ciós borszalmasságok dolgában. Gyilkosságok,
tragédiák már-már napirenden vannak s az
áldozatok és szereplők alacsony sorsu és elő-
kelőbb körből kerülnek ki egyaránt. A teg-
nap i org. kosság és családiradás után, ma to-
polyai l. szöknőtől érkezett hír egy családi

drámáról, amely szintén elég sivar és meg-
rendítő. B e c s k e y József valamikor jómódu
parasztgazda volt, de könnyelműsége szegény-
ségre juttatta, csakhamar nyakára hágtott gaz-
daságának. Vad természetű félelmissé is tette
s csak nemrégiben tért haza a vácozi fegyház-
ból, ahol nyoloz esztendőtt töltött gyilkosság
miatt. Valamivel csöndesebb ember lett belőle
s a községi előjáróság mint oszót alkalmazta
a városi földéken. Míg a börtönben sanyid-
dött, több ízben értesült arról, hogy a fele-
sége esalatt nem a leghűségesebb asszony volt,
azért amióta hazatért, sokszor viszálykodtak
a házastársak. Becskey ilyenkor anynyira
dühbe jött, hogy éles késsel a kezében vadál-
latként rohant a gyenge testalkatú asszonyra
s meg is öli, ha két markos fia közbe nem
lép s hatalmas ütlegekkel le nem csillapítja.
Tegnapelőtt országos vásár volt Topolyán és
Becskey alaposan lerészegedett a laczikony-
hában. Ejjéltájban hazavánszorgott s szörnyű
lármát csapott. Az asszony se hagyta magát,
amire Becskey újra hatalmas késsel rontott
rá, s már torkon is ragadta, hogy leszurja.
Ekkor a szomszédaszobában alvó fiuk felriad-
tak, fejszét ragadták és néhány
szor lesújtották apjuk fejére.
Becskey véresen bukott le s néhány
percnyi kintlódás után meg-
halt. A gyilkosokat, akik tizenhat és tizen-
hét esztendősek, a csendőrség bekísérte a já-
rásbíróshoz.

— Rózsá-legény. Ha a nők az emancipáció
jelszavaival elveszik a férfi jogait, miért ne volna
ugyanes szabad a férfiaknak is? És miért ne le-
hetne — amint hogy van is — férfi-stakács,
férfi-komorna, férfi-kofa, férfi-fodrász, férfi-nőszabó,
sta.? Ez eddig mind nagyon természetes, ellen-
ben kissé szokatlanabb már a rózsá-legény him-
nemű kiadása: a rózsá-legény. Franciaország, a
rózsá leányok hazája az uttörő e kötségekivül na-
gyon erkölcsös irányu szokás meghonosítása kö-
rül. Enghien város a múlt héten választotta meg
a maga rózsá-legényét, aki erényes és tisztas
élete jutalmául 700 frankot kapott. A boldog ifju
nem hiába nőtt fel a virágok között, lévén a
foglalkozása kertészeti, a neve pedig B o n h u e r e s
Viktor. Csak arra vagyunk kíváncsiak,
vajjon e szelid erkölcsű ifju a rózsá-ünnepe után
való éjjelen nem tántorodott-e el a nagy összeg
sulya alatt az erény utjáról.

— A lippai vásár. A lippai országos vásárt
július 24., 25 és 26-án tartják meg. Sertése-
ket ezen vásárra hajtani tillos.

— Félreértés. A nagyságos asszony kikiált
az új szobalánynak:

— Zsuzsi! hozzon egy pohár vizet!

A leány behossa.

— Maga falusi liba! — kiált rá mérgesen a
nagysága — nem tudja, hogy ha én vizet kérek,
azt tányéron kell behoznia?

Zsuzsi elpirul, kisért és pár pillanat múlva meg-
jelenik, kezében egy mély tányérral, mely szinül-
tig van vízzel töltve.

— Megszöktetett baronesz. Bécsben sokat
beszélnek most egy báróleány kalandjáról,
amely nem régiben esett meg. Vasárnap
egy baroné panaszt tett a wieneni kerületi ká-
pitányeságnál, hogy tizenhét esztendőse leánya
két nappal előbb eltűnt a házból, sőt azt a gya-
nut is kifejezte, hogy alighanem Köln Henrik
harminczkét esztendőse ügynökkel szökött meg.
A kissé regényes hajlamu baronesz ugyanis
már rég óta szerelmi viszonyban volt az ügy-
nökkel édesanyja tudta nélkül. Az ügynök el-
forgatta a fiatal leány fejét, elhallgatta azon-
ban, hogy nő és rábirta a leányt, hogy hagyja
ei a szülői házat és kövesse őt. Vasárnap egy
szolga a baronénak levelet vitt, a melyben a
megszökött leány megírta, hogy azért ment
el hazulról, hogy a beleegyezését megnyerje
a kedvesével való házasságához. A levél alap-
ján azután a rendőrség elfogta 12-ikén este a
szerelmespárt. — A kis baroneszt átadták az
édesanyjának, Köln urat pedig, akinek egy
másfél esztendőse leánykája is van, s aki a bár-
onét megölésével is fenyegette, ha bele nem
egyezik a házasságba, a rendőrség vette gond-
jaiba s első sorban is a kórházba küldötte,
mert beteg.

— Cavalleria rusticana. Bukoveozról írják
lapunknak: Gornik Illés mezei oszót rendki-

vül büszke volt házi becsületére, a mi nem
is csoda, mert a falu egyik legszebb asszo-
nyára, az ő fiatal, csinos feleségére volt az
bizva. Mialatt ő azonban hűségesen őrizte éj-
jelentéket a falu szénáját, az alatt otthon
Andrik Péter parasztgazda rángatta Gornik
szénáját. Valamiképen fülébe jött ez Gor-
niknak és egy éjjel rálesett Andrikra a
mint éppen átmászott a kerítésen, hogy
bejussan a szép asszonyhoz. Gornik hir-
telen előrántotta forgó pisztolyát és azzal
háromszor lött a felesége kedvesére. A lövé-
sek azonban nem találtak és Andrik futásnak
eredve, elszökött a faluból. Tegnap óta eltűnt
onnan a hűtlen asszony is. A férjét most rá-
adásul elfogta a csendőrség, a miért rálött
Andrikra. A szegény tatár azzal védekezik,
hogy csak rá akart ijeszteni a csabitúra és
esze ágában sem volt őt megölni.

— Katonazene a Baross-parkban. Ma dél-
után fél 7 órától fél 8-ig a katonaszenekar
ittthon maradt része a Baross-parkban Zemplé-
nyi kioszkja előtt térzenét fog adni, ha az
idő kedvező lesz.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A tornaegyesület közgyűlése. Az „Aradi
Tornaegyesület” a napokban tartotta meg Dr.
R o b i t s e k Agoston elnöklete alatt július
havi gyűlését, melyen az első sorban a legutóbb
tartott választmányi gyűlés jegyzőkönyvét
olvasták fel és hitelesítették. Pótoló tagokul
fölváttettek: S p i t z Sándor, W e i s s Mór és
P i l l e p i c h Emmió. K ö m t v e s József
pénztárnok következőkben terjesztette elő ki-
mutatását: befolyt május havában 56 frt. I
félévi kamat 66 frt 20 kr. május és június
hóban kiadatott 159 frt. 20 kr. Maradvány jú-
lius hóra 3055 frt. 35 kr. és pedig takaré-
pénztári könyvecskéiben 8012 frt. 57 kr. a
kémi pénztárban 42 frt. 78 kr. A pénztárnak
jelentését a választmány tudomásul vette. Nagy
Sándor titkár művezető jelentést tett arról,
hogy a f. évi június hó 4-én és 5-ikén Buda-
pesten megtartott V. ik országos tornaünnepély
az „Aradi Tornaegyesület” összesen 93 taggal
volt képviselve, kik közül 10-en tényleges
részt vettek a gyakorlatokban. E 10 tagból
álló csapat mintacsapat to. názást is mutatott
be a lovon, mely fegyelmzett, szép kivitelű
gyakorlataival nemcsak a bíráló bizottság, de
az összes tornászok elismerését és tetszését is
kivívta magának, ugy, hogy az „Aradi Torna-
egyesület” általános ováció tárgyát képezte.
A bíráló bizottság ezen minden tekintetben
kiválóan sikerült mintacsapat tornázásért az
„Aradi Tornaegyesület” elismerő oklevéllel
tüntette ki. A választmány ezen jelentést öröm-
mel vette tudomásul s az ünnepélyben részt
vett tornászoknak, kik az egyesületnek dicső-
séget szereztek, jegyzőkönyvi elismerést sza-
vazott. Ezzel kapcsolatban titkár-művezető je-
lentette, hogy a f. évi május hó 14—20-ig Bu-
dapesten tartott nemzetközi vívóversenyen az
„Aradi tornaegyesület”-te vívőköréből B r o d y
József egyesületi tag is részt vett s a sikeres
közreműködésért a bíráló bizottság díszoklevél-
lel és bronz éremmel tüntette ki. A választ-
mány ezen jelentést is örömmel vette tuda-
omásul s Bródy Józsefnek szintén jegyzőkönyvi
elismerést szavazott. Pénztárnok jelentette, hogy
a f. évi március 28-án rendezett táncvizsgalom
rendezőbizottságától utólag befolyt tagsági
díjakkal együtt a tisztas jövedelem 35 frt. és
80 krt tesz ki. A választmány ezen tisztas jö-
vedelmet a zászló alapba utalványozta, s a
rendező-bizottságnak köszönetet szavazott. A
nyári esztendőtt a választmány július 1-től au-
gusztus végéig két hónapban állapította meg.
Ezután a beérkezett ügyiratokat tárgyalta a
választmány, mely után a gyűlés véget ért.

(*) Pályázat. Az „Első aradi beleegyezélyző
és temetkezési egyesület”-nél a szolgálta és
pénzbeszedői állás úrasedésben van. Pályázók
bezárolag folyó hó 25. napjáig kérvényeiket
az alólírott elnökhöz intézhetik. Fizetése évi
360 frt és 2 százalék a beszedett járulékoktól.
Kell 400 forint biztosíték. Az „Első aradi be-
tegegélyző és temetkezési egyesület” 1896.
július 15-ik napján tartott választmányi ülésé-
ből. K o h n S. N. einök, N e u m a n n Ar-
min titkár.

MULATSAGOK.

(=) Mulatság Makón. A makói dalárda
1896. évi július hó 19-én a budapesti orszá-
gos dalárünnepélyen leendő részvétel alkalmá-

ből felmerülő költségek fedezésére Makón a „vigadó” szinkörében zártkört dal- és tánc-estélyt tart, melyre a rendezőség már szétküldötte a meghívókat. A műsor a következő: 1. Millenniumi dalárdal. Abrányi K. 1. Millenniumi népdal. Lányi L. 3. Felolvasás. 4. Sárga csikó, népdal. Rieger. 5. Bucsu. A dalárda versenydarabja. Rieger. Karnagy: Nagy Sándor. Belépői díj: Kőrszék az 1., 2. és 3-ik sorban 80 kr., a többi sorban 60 kr., állóhely 50 kr. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek előre válthatók: Balog István Gaál L. és Topcsi L. urak üzleteiben. Felülíratások köszönettel fogadtatnak.

TÁVIRATOK.

Eljegyzés a királyi családban.

Budapest, július 15. (Saját tud. táv.) Hivatalosan jelentik Alcsuthról, hogy Fülöp orleansi herceg eljegyezte Mária-Dorothyát József főherceg leányát. A vőlegény 27 éves, a menyasszony 27 éves.

Bánffy Dezso Ostendében.

Budapest, július 15. (Saját tud. távirata.) Bánffy Dezso miniszterelnök ma este Bécsbe utazott, honnan három hétre Ostendébe megy.

Titokzatos zsák.

Budapest, július 15. (Saját tud. távirata.) A vérmezőn két fin egy zsákban két emberkezet és két lábát talált, a zsákon Lendl ismert praeparátor bélyegzőjével. Lendl kijelentette, hogy csak állatokat szokott praeparálni és így valószínű, hogy bűntény esete forog fenn. A vizsgálatot folytatják.

Öngyilkossági kísérlet.

Budapest, július 15. (Saját tud. távirata.) Schmiedt József 46 éves kertész ma reggel 6 órakor az üröm-utca 8 sz. a. házában a fölötti elkéseregésében, hogy egyik hitelezőjének tartozását nem tudja megfizetni, felvágta bal karján az ereit. Mire tettét észrevették sok vért vesztett, s a mentők eszméletlen állapotban szállították az irgalmas rendiek budai kórházába.

Az iparos-tanoncok kiállítására.

Budapest, július 15. (Saját tud. távirata.) Daniel Ernő kereskedelemügyi miniszter ma határos beszéddel megnyitotta az iparostanoncok pompás kiállítását. A jelen voltak nagy érdeklődéssel nézték meg a kiállítást s mint a magyar ipar haladásának újabb jeleit magasztalták.

A bécslok a mentőknél.

Budapest, július 15. (Saját tud. távirata.) A magyarsággal rokonszenvező bécsi vendégek meglátogatták a mentőegyesület Markó-utcai központi állomását. Ott voltak többek között Wra betz képviselő, dr. Mittler Alfréd, dr. Vogler Lajos közvégtanócsok, Noske Konstantin, Seiller Lipót tanácsosok dr. Suess Ede Boscha éber udvari tanácsos, Neoha usky községi tanácsos, s még számosan. A vendégeket dr. Kresz Géza igazgató fogadta s kalauzolta végig az egyesület helyiségein. A vendégeket távozásukkor megelégedésüknek s a látottak feletti elismerésüknek adtak kifejezést.

Szerb dísznök.

Budapest, július 15. (Saj. tud. táv.) A szerbekkel befejezték a tárgyalásokat. A magyar kormány megengedte, hogy hetenkint három ezer szerb sertést felhajtsanak Kőbányára.

Az idegen forgalom.

Budapest, július 15. (Saj. tud. távirata.) A fővárosba tegnap összesen 15318 idegen érkezett a vonatokon. Ebből a keleti pálya udvaronjót 8411, a nyugati 6106, a délin 802.

Elutazott a fővárosból összesen 15819 utas. A keleti pályaudvaron 8336, a nyugatin 6790, a délin 698.

Ünnepelő kultúregyesület.

Beregszász, július 15. (Saj. tud. táv.) Beregszász város közönsége, a Bereg vármegyei közmülködési egyesülettel egyetemben e hó 28-án fogja millenniumi ünnepélyét megtartani.

Választási mozgalmak.

Nagy-Szöllő, július 15. (Saj. tud. távirata.) Ugoosa vármegye függetlenségi polgárai tegnap tartották szervezkedő gyűlésüket. A nagy számban megjelent választók szhatározta, hogy a megye minden részében megkezdik az akciót. A megyei bizottság elnökét Ujhelyi Jánost, a vármegye volt alispánját, s alelnökül Máthé László salanki lelkészt választották meg, s a párt a Kossuth-csoport mellett nyilatkozott. Nagy-Szöllőn báró Perényi Zsigmond ellenében Bartha Odónt beregszászi ügyvédet és földbirtokost lépteti fel a függetlenségi párt.

Főgymnázium Szegzárdon.

Szegzárd, július 15. (Saját tud. távirata.) A vallás és közoktatásügyi miniszter leiratban értesítette Tolnavármegyét, hogy hajlandó Szegzárdon egy főgymnáziumot létesíteni, azon esetre, ha a város által felajánlott 90.000 forintot a város letétbe helyezi.

A nagymihályi gyilkosság titka.

Nagymihály, július 15. (Saját tud. távirata.) Sztáray István gróf meggyilkoltatása ügyében erélyesen folyik a vizsgálat. A ma kihallgatott falubeliek egyértelműleg azt vallották, hogy nagyon sok paraszt férjnek és vőlegénynek oka lehetett a fiatal grófranehezni. Legutóbb is egy paraszt menyasszony járt nála, kinek a Sztáray grófra nézve oly végzetes napoz volt eskövője. A férjet le is tartóztatták.

Merénylet Faure ellen.

Páris, július 15. (Saját tud. táv.) Faure Félix elnököt számos uralkodó, így Vilmos német császár is üdvözölték. A lapok konstatálják, hogy a merényletnek semmi politikai háttere nincsen. A rendőrség azt hiszi, hogy Francois örült.

A bukott diák bosszúja.

Bécs, július 15. (Saj. tud. táv.) Korisztov János a katonai állatorvosi intézet növendéke merényletet követett Sinkó Hugó tanár ellen, ki őt három tárgyból megbuktatta. Előbb kérte, hogy kegyelmezzen neki és ne buktassa meg, mert ő azt tud nem éli, midőn minden kérése eredménytelen volt, revolveréből kétszer rálőtt. A tanár életveszélyesen megsérült. A merénylő tanulót elfogták.

Reformok Törökországban.

Salonki, július 15. (Saj. tud. táv.) Az itteni vilajet valamennyi városaiban nagy falragaszokban hirdetik Törökország európai tartományaira nézve a kilátásba helyezett új reformokat. A mohamedán lakosságot a falragaszok bosszantják, s mivel a reformokat különben is ellenzik, a falragaszokat tüntetőleg letépi.

Macedoniai állapotok.

Salonki, július 15. (Saj. tud. táv.) Az „Azr” hivatalos lap koholmányának jelenti ki azon legutóbbi napokban felmerült híreket, mintha Macedóniában újabb felkelések támadtak volna. A rendszeren felmerülni szokott rablóbandák garázdálkodásain kívül, nem ke-

ltektek semmiféle csapatok, s hogy ezek ellen is biztosítva legyen a tartomány békéje, a török valamint a bolgár kormány minden intézkedést megtett, hogy a bandák a határon át ne kelhessenek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Utmutatás a szőlőmoly irtására.

— Saját tudósítónktól. —

Daranyi Ignác földmívelésügyi miniszter egy körrendelete érkezett Arad szab. kir. város és Aradvármegye hatóságaihoz, melyben utalva arra, hogy újabban több helyen konstataált a szőlőkben az úgynevezett szőlőmoly, „nagyobb bajnak elejét veendő” most már védekezésére hívja fel a miniszter az ország szőlőművelő gazdáit.

A veszedelmes hernyók irtására „Utmutatást” készített a m. kir. állami rovar-tani állomás, melyet közérdeklő voltánál fogva sietünk is egész terjedelmében közölni a miut következik:

„A szőlőmoly évente kétszer szokott mutatkozni. Az első nemzedék hernyói május elejétől körülbelül június első negyedéig található, a mikor kezdetben a fürt apró bimbóit, később a nyíló virágzatot, majd az apró kötődött bogyókat pusztítják. E hernyó eleinte igen parányi és zöldes színű, később szennyes rózsás, vagy ibolyás szürkés, de feje és az utána következő első testizsarra; teljesen felnőtt korában 8—10 milliméter hosszú. E hernyót a fürtön sohasem lehet szabadon látni, mert a míg igen kicsi, addig befurakodik a bimbókba, miközben azokat finom pókszállal összekötögeti, később pedig részint az elragott virágokból, részint azok elváló hulladékaiból ugyancsak a szájából eregető pókszállal a fürt gerezdei között hosszúságú fészket készít, a melynek belsejét kibéleli. E fészkekben tartózkodik és innen indul ki, hogy a kártételeit folytassa.

Július elején teljesen kifejlődött és vagy az eddigi fészkekben, vagy ritkábban a karó és szőlőtöke alkalmas repedésében, de nem ritkán a szőlő kötözésére használt anyagban (szalma, guzsa osavart fitzesszők, sás vagy raffia között) készített külön burokokban bebábozódik. Bábja csak mintegy 6 milliméter hosszú és világos barna.

Két hét múlva július vége felé, vagy augusztus havában kikel a bábból a szőlőmoly, mely valamivel nagyobb és természetesebb a közönséges ruhamolynál, mert 7—8 milliméter hosszú és kiterjesztett szárnyával 13—15 milliméter széles. E molyra könnyen rá lehet ismerni arról, hogy hátán, a felső szárnyain egy kis nyereg alakú és „kávés” barna színű sáv húzódik; a felső szárnyak hegyén a nyereg alakú rajzhoz hasonló színű pont van. Ha megül, szárnyait háztető formájára csapja össze.

A moly a nappal legnagyobb részét a levelek alsó felére húzódva tölti, csak este röpködik, miközben párzik és a vagy már félig kifejlődött bogyókra, vagy azok nyeleire egyet-egyet, összesen mintegy 30—40 petét tojik. E pete fehéres és szabad szemmel nem igen vehető észre.

Az ebből a petéből kikelő kis hernyócska, tehát a szőlőmoly második nemzedéke, mely színre és termetre majdnem teljesen azonos a júniusi hernyóval, augusztusban a bogyókba furakodik. Azokat részben egészen kirágja, részben csak kikezdi, de szálaival mindig összefonogatja. Az így megtámadott és összehasonított bogyók, melyek legtöbbször a fürt hegyén vannak, rothadnak, nemcsak mert már ugyancsak meg van sérülve, hanem azért is, mert rájuk telepednek a különböző gombák is.

Még mielőtt a szüret ideje beköszönt, a hernyó elhagyja a fürtöt és vagy a tökére, vagy a karóra vándorol, hol bebábozódási helyet készít magának, a melyben novemberig, vagy decemberig eleinte mint hernyó vesztegel, csak azután bebábozódik. Ilyen báb alakjában kitelel.

Május elején, de ha meleg a tavasz, akkor már április végén megjelenik azután a moly,

mely petéit a bontakozó hajtásokba, illetőleg azokban a bimbókra tojja: e petékből kél ki az a nemzedék, mely tavasszal és nyár elején a virágfürtöket szokta rongálni.

A szőlőmoly előfordul szórványosan Magyarországon, de olyan károkat nem igen okoz, mint például Svájcban vagy a bádeni nagyhercegségben. Mindazonáltal tanácsos, hogy ezt a kis mértékű megjelenését is figyelemmel kísérjük mindig.

A hol csak szórványosan mutatkozik, pl. minden 5-10 tőkéen itt-ott egy hernyó, akkor ott elég ha azt egyszerűen le szedjük; nagyobb infekció esetén azonban ez ferasztó munka lévén, ez esetben több lesz a permetezéshez hozzáfogni. Az ehhez szükséges folyadék 8 kg. puha fekete szappanból, 1 1/2 kgr. valódi pyrethrum (Zacherl) porból és 10 lit. vízből készül olyan formán, hogy a vízben előbb a szappant feloldjuk s aztán hozzá keverjük a pyrethrumport. Az így nyert folyadékot aztán még 90 liter tiszta vízzel kell felhígítani. Permetezéskor, a mely bármely permetező készülékkel hajtható végre, csak a fertőzött fürtöt kell permetezni, a tőke többi részét nem kell bántani. Jó, ha ilyenkor nem a permetező diót használjuk, hanem ha a folyadékot egyenes, vékony sugár alakjában a fürt fertőzött részére löveljük.

Molyrajzás idején használható a molyfogó lámpák; ezek egyszerű lámpásokból állanak, a melyek kívülről áttett, enyves felületű papirossak vannak bevonva: este a világosságnak neki röptülő molyok neki mennek az enyves papirossal s odaragadnak. A molylámpánál, mely erős időben, vagy holdvilágos estén nem alkalmazható, jobb a molyfogó szélő. Egy egyszerű, jobban megépített vékony, de széles felületű fa-, vagy vastag papírlapból készül. E molyfogó egyik fele be van kenve ragadós anyaggal (glycerin, vagy lenmag és megolvasztott kolofonium egyforma arányú keveréke.) Az eljárás az, hogy a munkás egyik kezével megveregeti a tőkét, másikba tartva a levegővel utána suhint a felzavart molyt, a mely a ragadós felülethez oda tapad. Ez a molyfogás tehát végrehajtható nappal is.

Tavasszal szőlőnyitás idején, alkalmazható ellene a kéreghántás. Ez abból áll, hogy a tőke felesleges kérgét és az elszáradt csapokat leütjük s a tőkén megmaradt repedésekbe húzódott bábokat hegyes árral megöljük. Ez alkalommal meg kell tisztítani a rajta meghúzódott báboktól a szőlőkárokat is, valamint, hogy el kell égetni a szőlőben maradt megelőző évi kötőanyagot is. A tőkéről levett kérgét és fát szintén el kell égetni. Különbösen kell vigyázni arra, hogy a kéreghántáskor kihullott kis bábok földön ne maradjanak. Ez oknál fogva tanácsos, hogy a tőke alá már a munka megkezdése előtt valami ponyvát vagy székot teregezzünk, a melyről a hulladék eztán könnyen összeszedhető.

Egyéb szükséges felvilágosítással készségesen szolgál a magy. kir. állami rovarügyi állomás.

Budapesti áru és értéktőzsde.

- Gyenes és Balog országjelentése. -

Budapest, július 15.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékeltlen kínáltak, a vételkedv jó volt s az irányzat megszilárdult. Elkelt 25000 méter-mázsa buza 5krrel magasabb áron.

Határüzlet: Amerikából 3/4 ota magasabb árfolyamot jelentettek, továbbá nálunk és Bácskából rosz hírek terjedtek el miért is igen szilárdan indult az üzlet, s erős fedezések következtében szilárdan zárt is.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Ószi buza, Tavasszi buza, Buza május-juniusra, Tavasszi tengeri, Ószi tengeri, Tavasszi zab, Ószi zab, Tavasszi rozs, Ószi rozs, Tavasszi repese.

Értéktőzsde: Ma is igen szilárdan indult, s csak sárlat előtt lanyhult meg a nagyobb realizációkra.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztrák államvasut, Lombard, Jelság hitelbank, Rima-Murányi, Villamosvasut.

= Aratási eredmények. A tegnapi nap folyamán is, az ország több vidékén szivataros esőzések voltak; az esőzések azonban seholsem haladták meg a 15 millimétert. Jégesőt is jelentenek, meg pedig esuttal Kolozsvárról. A csapadékos időjárás kétségtelenül akadályozza a munkálatokat s az árpa minőségét is rontja, de mert az esőzések helyi jellegűek, nagyobb károsodástól sehol sem kell tartanunk. Az aratási eredményekről mindig több és több hírt kapunk, de a próba-cseplések még mindig hiányosnak; amint azonban már jeleztük, gabnatermésünk sem minőségre, sem pedig mennyiségre nézve nem marad mögötte a múlt évi eredménynek. A kápnövények, kiváltkép a kukorica, amelyből az idén többet vetettek, mint más esztendőben, dacára a nagyon is alacsony áraknak, ország-szerte igen jól áll. Helyenkint már esővesedik is a kukorica s többnyire 3-4 csövet hajtott. Csaknem a ritkaságok közé tartozik, ahol jó feldeken csak 1-2 csövet mutat. A répa-földek is jól gyarapodnak; a cukorrépa területe legalább is 15 százalékkal növekedett. A területet 160-165,000 kat. holdra tesszük. Tavaly 140,000 kr. hold volt répával bevetve. A takarmányterület szintén növekedett, de korántsem a mértékben, mint a cukorrépa terület. A dohánytermés kilátások javultak.

Szöszület.

- Július 15. -

Mai jegyzéseink: Készára nagyban ayers szesz 51 forint - krajcár, krosinyber 51 forint 50 krajcár hordó nélkül, per 100 liter 1/2 belesírve 25 frt fogyasztási adót. Száritott moslék 5 frt 20 kr. métermássáknént.

Budapesti gabnatózsde.

- Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. -

Budapest július 15. d. u. 5 óra.

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Buza bánási új, Buza tiszavidéki, Buza pestvidéki, Buza fejemgyei, Buza bácskai, Rozs új, elsőrendű, Rozs új, másodrendű, Arpa takarmány, Arpa égetni való, Arpa sörfőzdei, Zab, Tengeri bántápi, Tengeri másnemű, Káposzta-repoze bánási, Köles, Buza március-április, Buza szeptember-október, Buza május-június, Rozs szeptember-október, Tengeri május-június, Tengeri július-augustus, Tengeri októberre, Zab március-április, Zab szeptember-október, Káposzta-repoze augustus-szeptember.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. július 15.

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Magyar aranyjárdék 4%, Magyar kronsajárdék 4%, Magyar arany 4 1/2%, Magyar ezüst 4 1/2%, Magyar keleti vasut 1876., Magyar földterhermentesítési kötvény, Magyar italmigváltási kötvény, Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény, Magyar nyereség-sorsjegy kölesön, Tiszasabályozási és szegedi kölesön, Osztrák papírjárdék, Osztrák járadék ezüst, Osztrák járadék arany, Kronsajárdék, 1860-iki államsorsjegyek, Osztrák-magyar bankrészvény, Magyar hitelbank részvény, Osztrák hitelbank részvény, Osztrák-magyar államvasut, 20 frank arany (Napoléon'dor), Német birodalmi márka, London, Páris.

KIS LOTTO.

Brünni:

82, 47, 56, 25, 22.

LÉGTŰNETI ÉSZLELETEK.

Table with 5 columns: Hó és nap, Légnyomás milliméterekben, Hőmérséklet C°, legmagasb, legalsóbb. Rows for July 4-10.

Table with 5 columns: Hó és nap, Szél iránya, Sebesség, Felhőzet általában, Csapadék, Észrevétel. Rows for July 4-10.

POSGAY LAJOS dr.

IDEGENEK NÉVSORA.

- Július 15. -

Fehér Kereszt szálloda: Friedmann Sama kereskedő, Budapest. Weiss Mihály kereskedő, Szászcsobes. Ferbaek József hadnagy, Zombor. Megyaszi Sándor földbirtokos, Orosháza. Nodelkovits Koszta utazó, Bécs. Nader szálloda: Stauessand Lajos kasznár, Zárad. Ürményi József kereskedő, Temesvár. Csernyey Pál tisztartó, Borsosjenő. Mészáros Justín kovács-nesterné, Vársárhely. Putics András jegyző, Causos. Georgovits János theológus, Balasszáza Stóger Vendel körjegyző, Nagyhalmás. Hán Emil utazó, Budapest. Ecker József tanító, Viiágos.

Felelős szerkesztő: Vass Géza, távollétében a szerkesztésért felelős: Dr. Lengyel Sándor.

NYILTTÉR.*

MENYASSZONYI KELENGYÉK.

Probst Károly és Társai

Aradon, Atzél Péter-utca 3.

A nagyérdemű közönséget tisztelettel tudósítjuk, hogy

új szállitmányok érkeztek keiengye árukban, remek kiállításban s nagy választékban.

Raktáron több ezer mintadarab van, ugy olcsó, mint a legfinomabb minőségben.

Kelengyék

nálunk csak a legjobb vászonból kezesseg mellett készítettnek.

Vidékre vagy más városokba

kivánatra azonnal küldünk egy megbízottat a legtökéletesebb mintagyűjteménnyel s bármely budapesti vagy bécsi cég ellenében a versenyt föl vesszük.

Idény előhaladása folytán olcsó és leszállított árban

adatnak el nyári és más divatkelmek, selymek, mosó-árak, napernyők, felöltők, függönyök és szőnyegek.

Probst Károly és Társai

Aradon.

Szálltok ennek kifogástalan, legfinomabb, minden az 1896. évben történt újításokkal ellátott prima „Pneumatic” biciklit eredeti angol szerkezettel beleértve a felszerelés csak 120 frórt 1 évre irásbeli jótállás mellett, készpénz üzetés mellett. Rundbakln M. Bécs, II. Glockengasse 2. 871

5653/896 kb.

Hirdetmény.

A bekövetkezett melegebb idősakra való tekintettel a közegészség és köztisztaság fentartása érdekében, a tisztú főorvos véleménye alapján a következő alábbi évi rendszabályok teljesítését rendelem el.

1. Vendég fogadók, korcsmát és több lakó magukban foglaló házak tulajdonosai, gondnokai, bérlői kötelesek a trágyás, szemetet és egyéb hulladékot az udvarokból mindennap, a kisebb házak tulajdonosai, gondnokai, bérlői pedig minden harmadnap kihordani, a víz levezető folyókákat kitakarítani és mész tejfel fertőtleníteni.

2. Az utcára vagy a folyókába szennyvizet kiönteni, elhullított állatot vagy bármi állati és egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos.

3. Minden ház tulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztított, sürgősen kitisztíttatni, az udvarán egy kádban vizet tartani, melyben 100 liter vízre 5 kg. nyers karbolsav feloldott állapotban álljon, vagy pedig egy rész oltatlan mészből 4 rész vízre készített mésztej oltatot készíteni és ezen folyadékból az árnyékszékbe, minden ültő helyre 5—5 litert számítva, harmadnaponként beönteni. Ezzel fertőtlenítenők a piszoirok, szemet tartó ládák, szemet gödrök és az udvari folyókák is.

4. A lakosztályok tisztán tartandók a szobák este és reggel jól szellőztetendők.

5. Szűk udvaru házak kapui reggel 5 óráig, est 10 óráig zárva tartandók.

6. A kutak tisztán tartandók, fedéllel ellátandók, közelükben minden mosogatás öblögetés kerülendő, a mellettük ne táu lévő gödrös helyek tiszta földdel feltöltendők, a pocsolások kiszáritandók, behomokolandók, szárnyas vagy egyéb jószágok fürösztői a kuttól távol létesítendők, nehogy a kut vize a szennyes viz leszárgása által ivásra alkalmatlanná váljék.

Az orvosi hivatal által rossznak minősített kutak vizeinek használata mellőzendő s csupán jó vizű kutai vize élvezendő. Ugy szintén kerülendő a Maros folyó vizének használata, a mennyiben azonban az el nem kerülhető, úgy az csak felforralás után élvezendő.

7. A mészárszékek, valamint a piacon áruló hentések vágótökei, asztalai és a mérleg a legtisztábbban tartandók; megromlott húst, hamisított tejet vagy éretlen gyümölcsöt, a pácolásra szánt félérett gyümölcs kivételével, a helyiségekben vagy piacon elárusítani a legszigorubb büntetés terhe alatt tiltatik; élvezetre nem alkalmas lápszerek elkoboztatnak és megsemmisíttetnek.

8. Nem élő de még friss halak árulása a további intézkedésig csak déli 12 óráig engedtetik meg. Az elnem árusított halak pedig a már kiadott meghagyásban foglalt módon megszorítandók.

9. Bérkocsik, fuvarosok és a közúti vaspálya álló helyei úgy a városban mint a vasúti pályaháznál naponta többször felseprendők és a külön kiadott utasításhoz képest bővízzel napjában háromszor lelocsolandók s annak megtörténte után naponta 2 ízben mésztejjel vagy cressyl mésszel fertőtlenítenők.

Mindazok kik a jelen hirdetményben foglalt óvintézkedéseket nem fogantositják; kihágást követnek el és az 1876 évi XIV. törvénycikk §-ában elírt pénzbírsággal fognak büntetettai.

Az elírt óvintézkedések fogantositásának pontos és szigorú ellenőrzésére az összes rendőri közegek utasítva lettek.

Aradon 1896 évi május hó 17-én, a kapitányi hivatal, mint I. fokú egészségügyi hatóság.

Sarlot
főkapitány.

HIRDETÉSEK

A LEGOLCSÓBB ÁRBAN FELVÁLLALTATNAK

AZ „ARADI KÖZLÖNY”

KIADÓHIVATALBAN.

Egy a jegyzői teendőkből

tökéletesen jártas

irnok

állandó

alkalmazást nyerhet

az apáti-i jegyzői irodában.

Fizetés havi 30 frt és lakás.

Tóth,
jegyző.

1035

7875/896. kb.

Hirdetmény.

A városi ker. orvos szakvéleménye alapján közegészségi és köztisztasági tekintetből ezenel e rendelem, hogy a vaj és túró csomagok a piacokon csakis tiszta fehér organtinba göngyöltén bocsájthatók áruba, minden más anyagba mint papírba vagy szövetségbe burkoltan árusítani szigoruan tiltva van.

Figyelmeztetem tehát a vaj és túró árusítókkal foglalkozókat, hogy árúk, a mennyiben nem, ezen rendeletembe említtet tiszta fehér organtinba lesznek csomagolva, elfognak koboztatni, az azt árusító pedig az 1876 évi XIV. t. cz. 7. §-a értelmében fog megbüntettetni.

Kelt Aradon, 1896. évi július hó 5-én kapitányi hivatal, mint I. fokú egészségügyi hatóság.

Sarlot,
főkapitány.

Felső kereskedelmi tanintézet Nagyváradon.

Az országos kereskedelmi akadémiákkal egyenrangú és jogú szakiskola. Áll 3 osztályból. Nyilvánossági és egy évi önkéntességi joggal felruházva.

A nagyváradai kereskedők új és fényesen berendezett palotájában, előkelő családok fia részére a modern szakképzés minden követelményeinek megfelelően berendezett

internátussal.

Végzett növendékek a bel- és külföld legnagyobb vállalatainál helyeztetnek el.

A tanév 1896. évi szeptember hó 1-én nyílik meg.

PROPPER N. JANOS,

igazgató.

1024